

Maatalousmarkkinoista

Jari Kauhanen
MTK Pohjois-Savo
Kevät 2018

Maatalousmarkkinoista

(Lähteet: Kantar TNS Agri Oy, Euroopan komissio, Luke, MTK, VYR)

Naudanliha: EU-markkinoilla positiivinen vire. Kotimaassa kulutus ja tuotanto ennallaan. Tuottajahinnat pienessä nousussa.

Ruokaperuna: Sato hiukan keskivertoa alempi, kysyntä hyvä. Hinta on kahden edelliskauden puolivälissä, verottomana 18-19 euroa/100 kg nettokiloille.

Sokerijuurikas: Suomessa on ollut vaikeuksia saada ensi kesän sopimusmääriä täyteen, kun syksy oli nosto-oloiltaan erittäin vaikea

Maito: Maidontuotanto EU:ssa kasvaa. Keskimääräinen tuottajahinta laski joului-tammikuussa 5 %. Suomessa tuotanto vähenee. Kuluvasta vuodesta ennustetaan kolmatta laskusuuntaista vuotta.

Vilja: Vaikka vuoden 2017 sato jäi pieneksi, kuitenkin viljatase näyttää, että riittää kotimaan tarpeeseen ja ylikin. Vienti tarve säilyy 25-30 % tasolla satokauden sadosta. Jotta saavutettaisiin balanssi niin, viljelysopimuksia kannattaa tehdä, sitä kautta riskit on paremmin hallittavissa. Apuvälineeksi on tulossa myös Viljatori.

Avomaavihannekset: Vihannesten varastot tyhjenevät normaalia aikaisemmin. Porkkana loppuu pääosin huhtikuun aikana, sipulia riittää toukokuun alkuun, keräkaali toukokuun loppuun

Lammas: Kulutuksen ja tuotannon kasvu taittunut. Ruholuokitus puhuttaa. Hinnat nousussa.

Sianliha: Viimeisen puolen vuoden aikana markkina ollut vakaa, keskihinta noin 1,55 e/kg. Euroopassa hinta alkoi vahvistua helmikuussa, Saksan hinta noussut kuudessa viikossa 15 %.

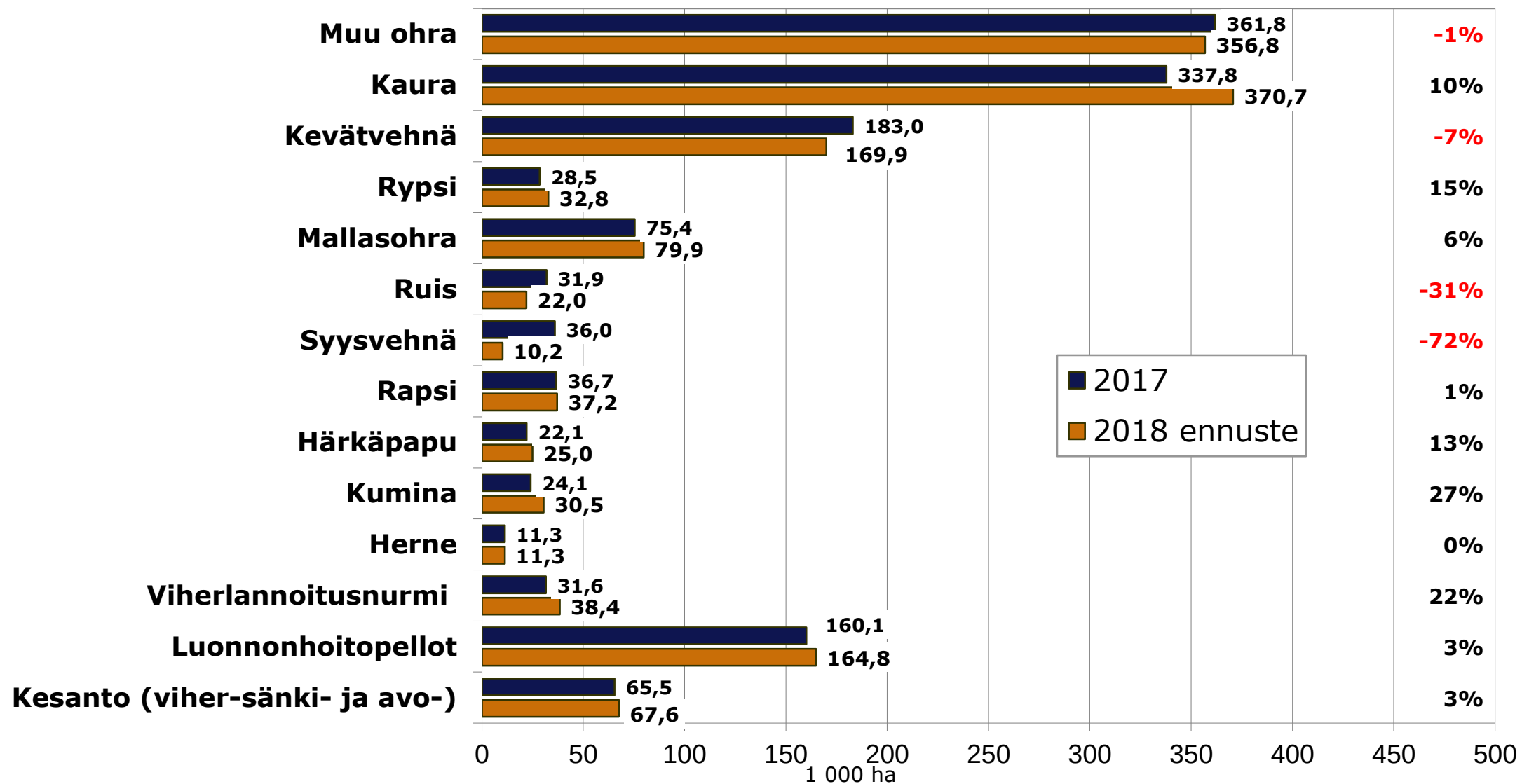
Broiler: Viimeisen kolmen vuoden aikana broilerin kulutus on kasvanut 22 %! Tälle vuodelle sen odotetaan hieman tasaantuvan, 3 %. Tuottajahinta on ollut tasolla 1,30 e/kg viimeisen kahden vuoden aikana.

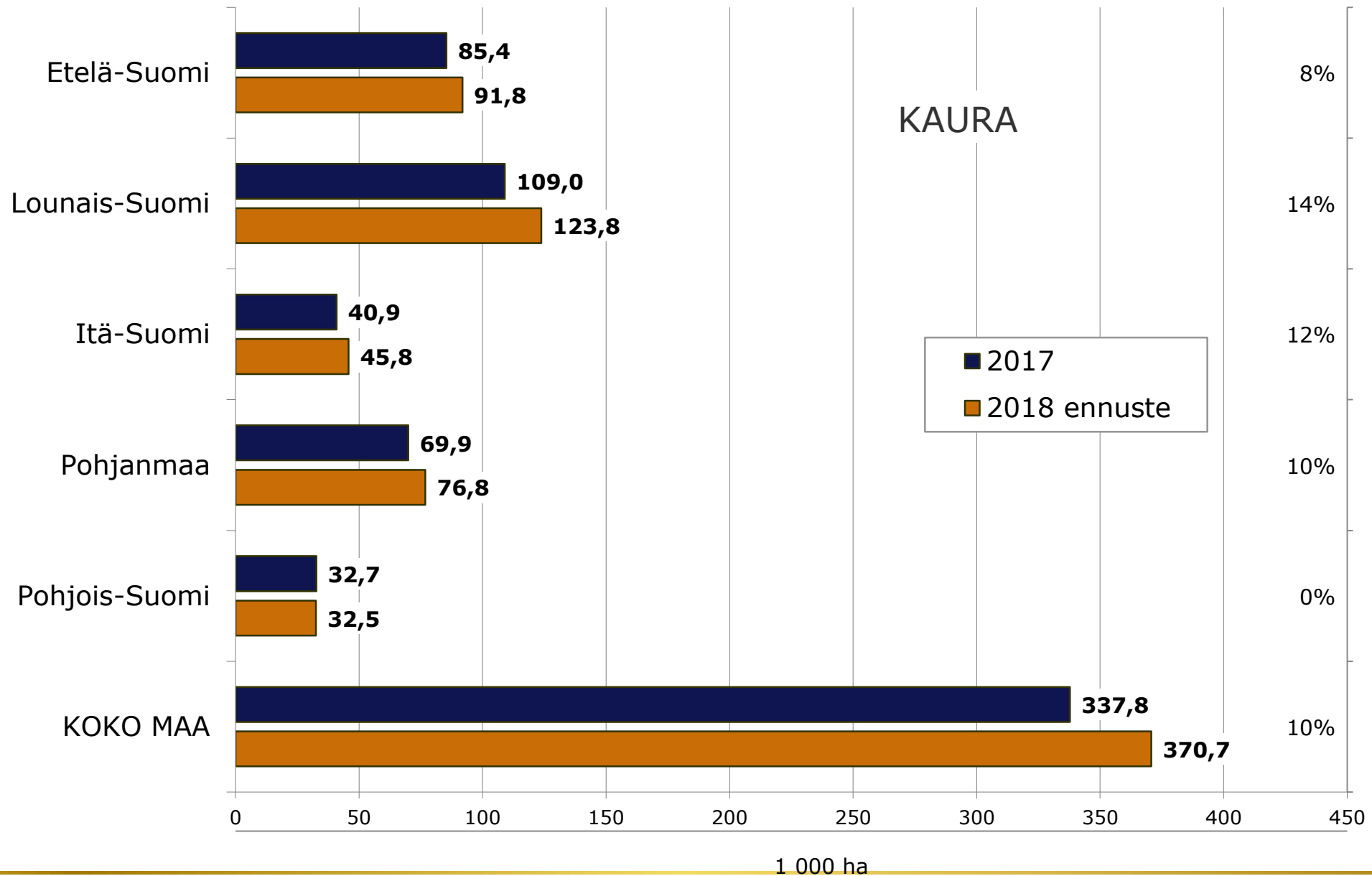
Kananmuna: Jakauma eri tuotantomuotoihin on pysynyt lähes ennallaan: viriketuo-tantoa oli viime vuonna 62 % ja lattiaa 32 %. Luomu kasvaa edelleen ja oli 5 %. Tuottajahinta pysynyt matalalla tasolla (0,99 e/kg muutos vuodessa 3 %), vaikka pakkaamohinta on vahvistunut (1,52 e/kg, muutos +16 % vuonna 2017)

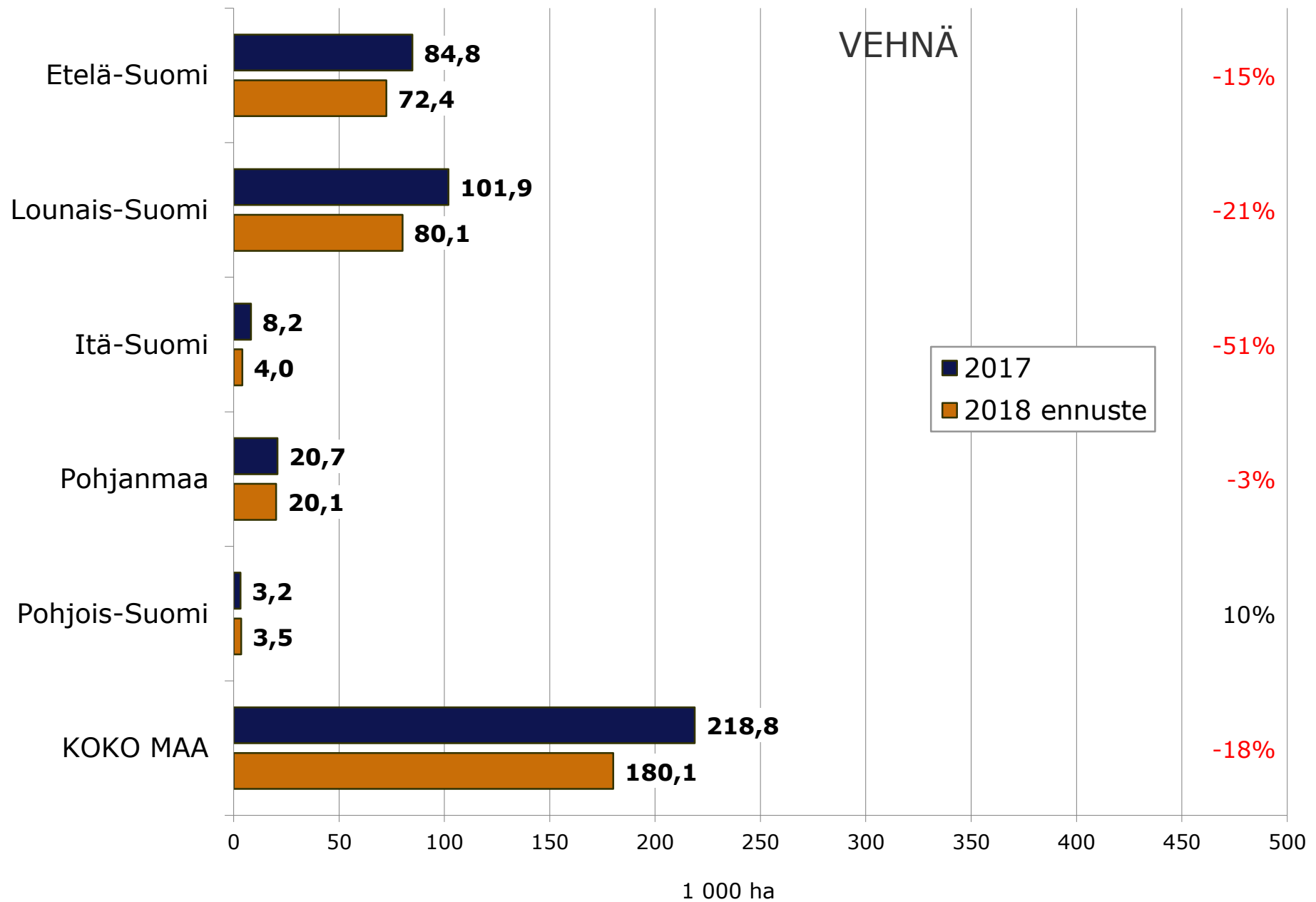

Toteutuneet pellonkäytön pinta-alat 2017 ja ennuste 2018

- Koko maa

VILJATASEARVIO 2017/2018, arvio 9.3.2018

(satovuosi 1.7.2017 - 30.6.2018)

	Vehnä	Ruis	Ohra	Kaura	Yhteensä
	1000. tn	1000. tn	1000. tn	1000. tn	1000. tn
Kokonaistarjonta					
Alkuvarasto 1.7.2017	258	90	560	399	1 308
* Maatilat	154	30	436	268	889
* teollisuus ja kauppa	104	60	124	131	419
Tuotanto 2017	802	114	1 460	1 014	3 390
Korjuuala (1000 ha)	194	29	358	270	851
Harjoite (kg/ha)	4 130	3 920	4 070	3 760	3 940
Tuonti	25	5	6	14	50
Yhteensä	1 085	209	2 026	1 427	4 748
Kokonaiskysyntä					
Kotimaankäyttö	737	97	1 292	705	2 831
Siemeneksi	51	3	116	85	255
Rehuksi yhteensä	430	2	825	494	1 751
* Teollisuudessa	210	0	210	194	614
* Maatiloilla	220	2	615	300	1 137
Teolliseen käyttöön	9	1	325	1	336
Ruoaksi	241	90	13	102	446
* Teollisuudessa	239	89	11	100	439
* Maatiloilla	2	1	2	2	7
Energiakäyttö	5	1	13	23	42
Vienti	62	1	100	295	458
Yhteensä	799	98	1 392	1 000	3 289
varasto 1.7.2018					
varasto 1.7.2018	286	111	634	427	1 459
Varaston muutos -> 1.7.2018	28	21	74	28	151
* Maatilat	8	10	40	14	72
* teollisuus ja kauppa	20	11	34	14	79

Luullisena lihana*

arvio

19.1.2018

milj. kg (suluissa I-XII / 2016)

*) marras-joulukuun vienti ja tuonti arvioitu

LIHA YHTEENSÄ

Tuotanto		398,5
Kulutus		433,7
*) Vienti	(61,6)	51,1
*) Tuonti	(81,2)	83,8

Kulutuksen kotimaisuusaste: 80,7 %

SIANLIHA

Tuotanto		181,3
Kulutus		185,4
*) Vienti	(37,8)	31,5
*) Tuonti	(34,5)	33,3

Kulutuksen kotimaisuusaste: 82,0 %

NAUDANLIHA

Tuotanto		85,4
Kulutus		105,2
*) Vienti	(4,3)	3,7
*) Tuonti	(21,4)	25,0

Kulutuksen kotimaisuusaste: 76,3 %

SIIPIKARJANLIHA

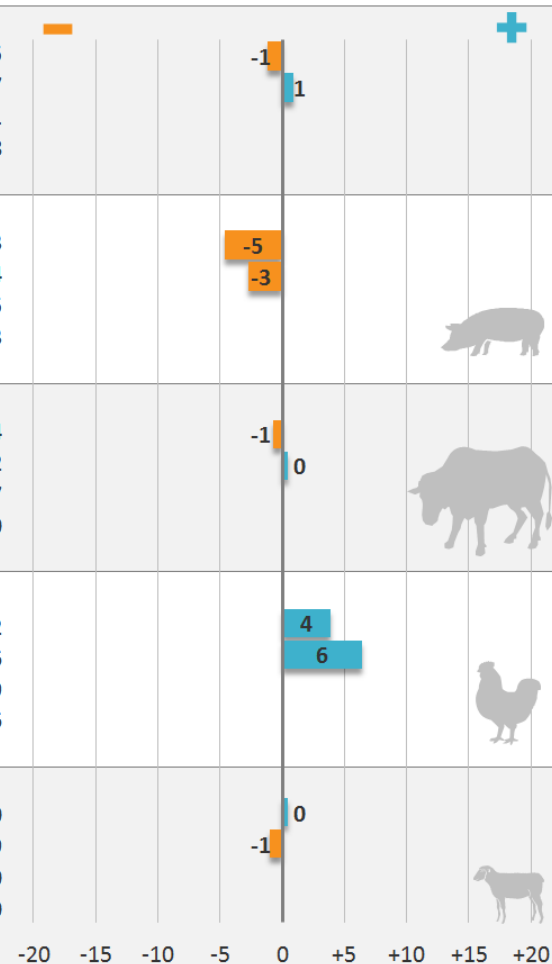
Tuotanto		130,2
Kulutus		137,6
*) Vienti	(19,5)	15,9
*) Tuonti	(21,4)	21,6

Kulutuksen kotimaisuusaste: 84,3 %

KARITSA

Tuotanto		1,0
Kulutus		1,9
*) Vienti	(0,0)	0,0
*) Tuonti	(1,0)	1,0

Kulutuksen kotimaisuusaste: 50,3 %

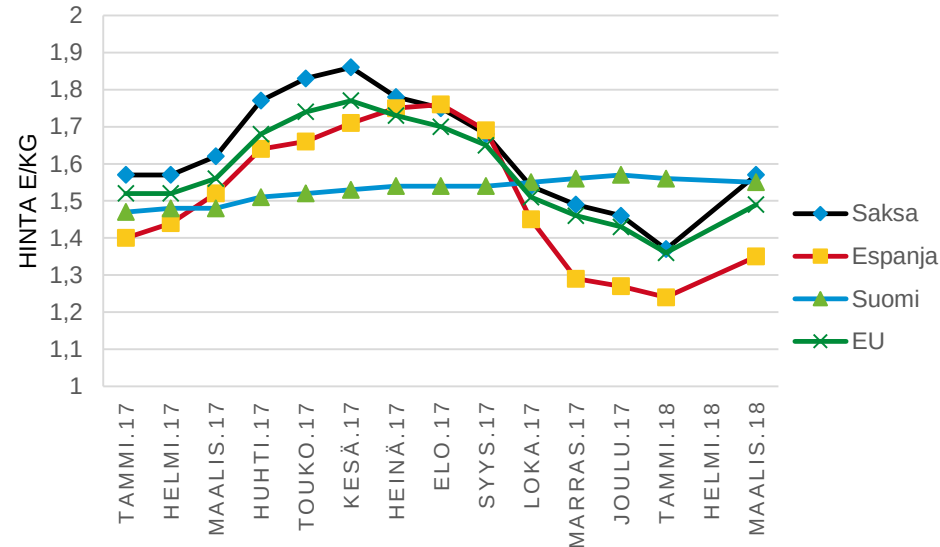
*Luullisesta lihasta luutonta 80%, lisäksi kypsennyshävikki vaihtelee 10-30% tuotteesta riippuen

muutos-% edelliseen vuoteen

Sianliha

- Sianlihan hinta on vahvistunut Euroopassa talvella 2018, etenkin Saksassa. Sen sijaan erittäin vientiriippuvaisessa Espanjassa hinta on noussut selvästi hitaammin.
- Viimeisen vuoden aikana EU:n hintavaihtelut olleet selvästi suurempia kuin meillä. Suomen hinta nousi hitaasti joulukuun saakka, talvella keskihinta laskenut hieman.
- Myös porsaan hinta on vahvistunut. EU:n keskihinta noussut viimeisen 4 kk aikana 15 %.
- EU hintavaihteluiden takana on muutokset vientimarkkinoilla vuonna 2017. Vienti Kiinaan väheni neljänneksellä, koko vienti -8 %. Vuoden vienti 2017 oli kuitenkin selvästi toiseksi suurinta heti ennätysvuoden 2016 jälkeen.
- Viennin muutokset kolmasiin maihin (Kiina, Japani, Korea) vaikuttavat suoraan koko EU:n sikamarkkinaan.

SIANLIHAN HINTA 2017-2018

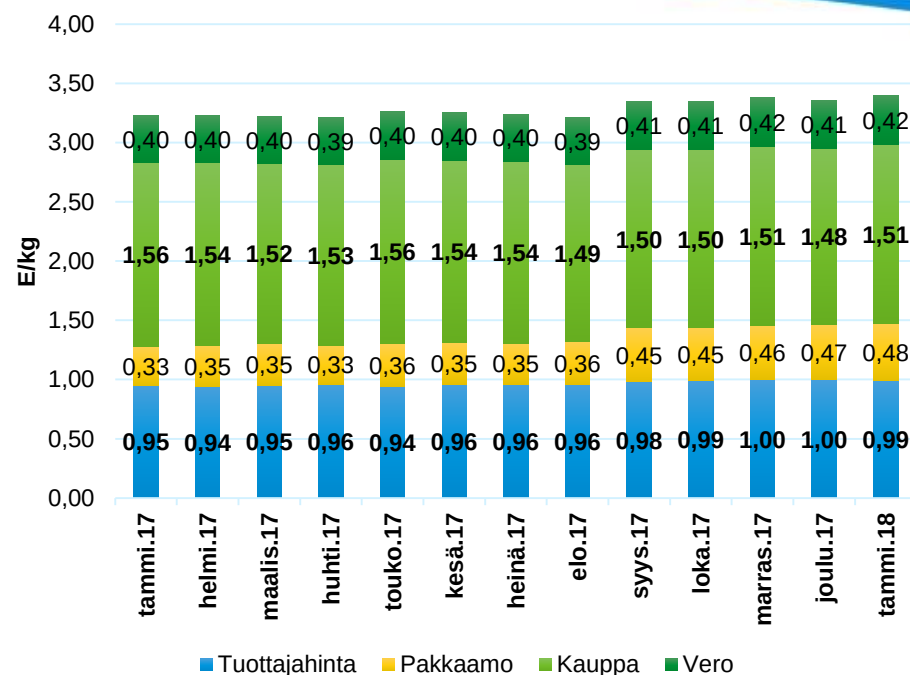

Lähde: EU komissio.

Kananmunat

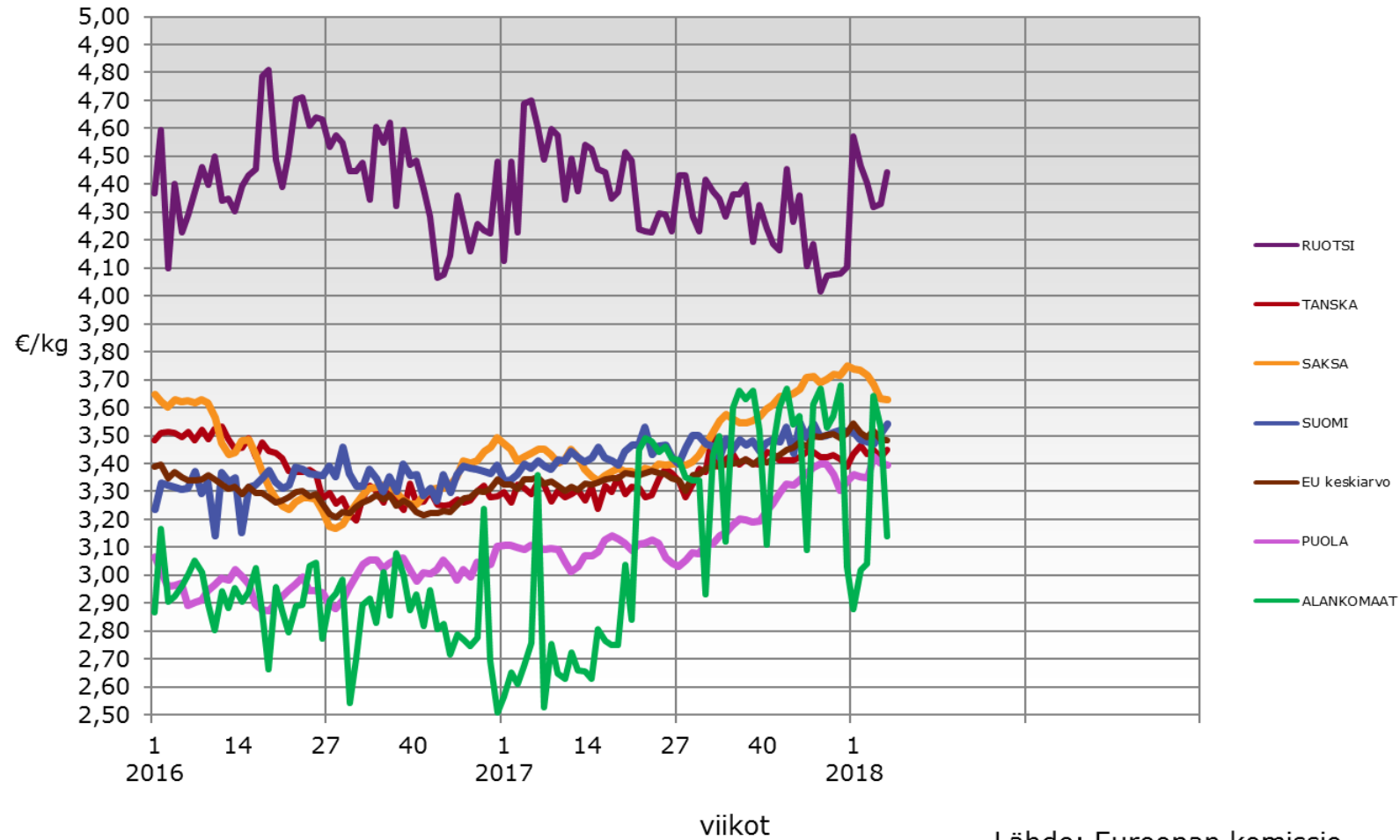
- Kananmunat on ainoa tuote, josta löytyy viralliset hintatilastot ketjun eri osista.
- Tuottajahinta on ollut jo pitkään alle euron/kilo. Samalla kaupan osuus on ollut yli 1,50 e/kg. Tuottajien näkökulmasta tilanne on äärimmäisen epätydyttävä! Kaupalla on asetuksen mukaan 28 pv aikaa myydä munat, kaupassa esilläpito äärimmäisen yksinkertaista, riski vähäinen. Silti kauppa saa 50 % tuottajaa enemmän.
- Myös pakkaamot ovat nostaneet syksyllä 2017 marginaaliaan.

Kananmunien hintarakenne

Tuottajahinta Sonni O2 luokka

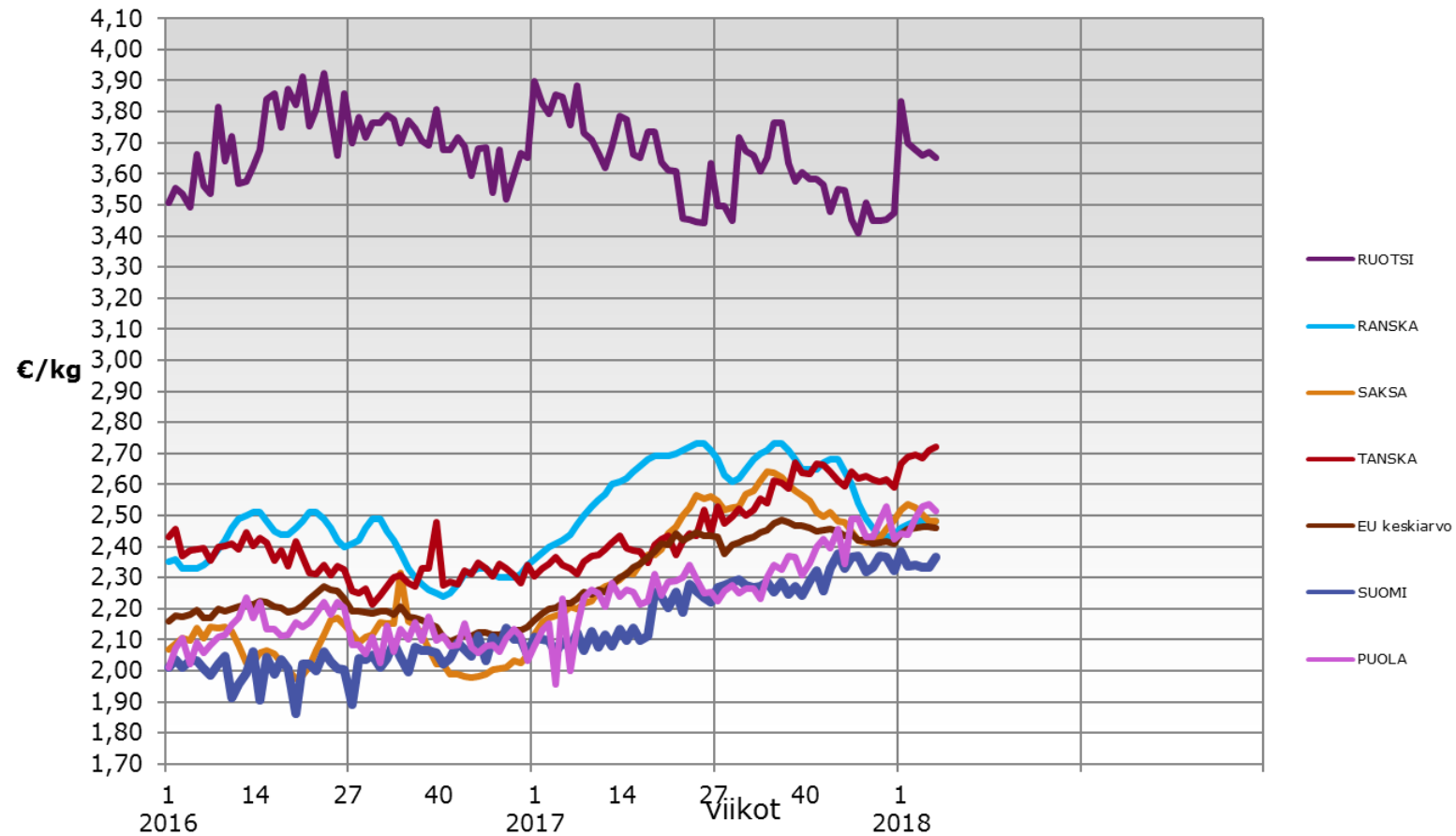
hinnat sisältävät kuljetuskustannuksen

Lähde: Euroopan komissio

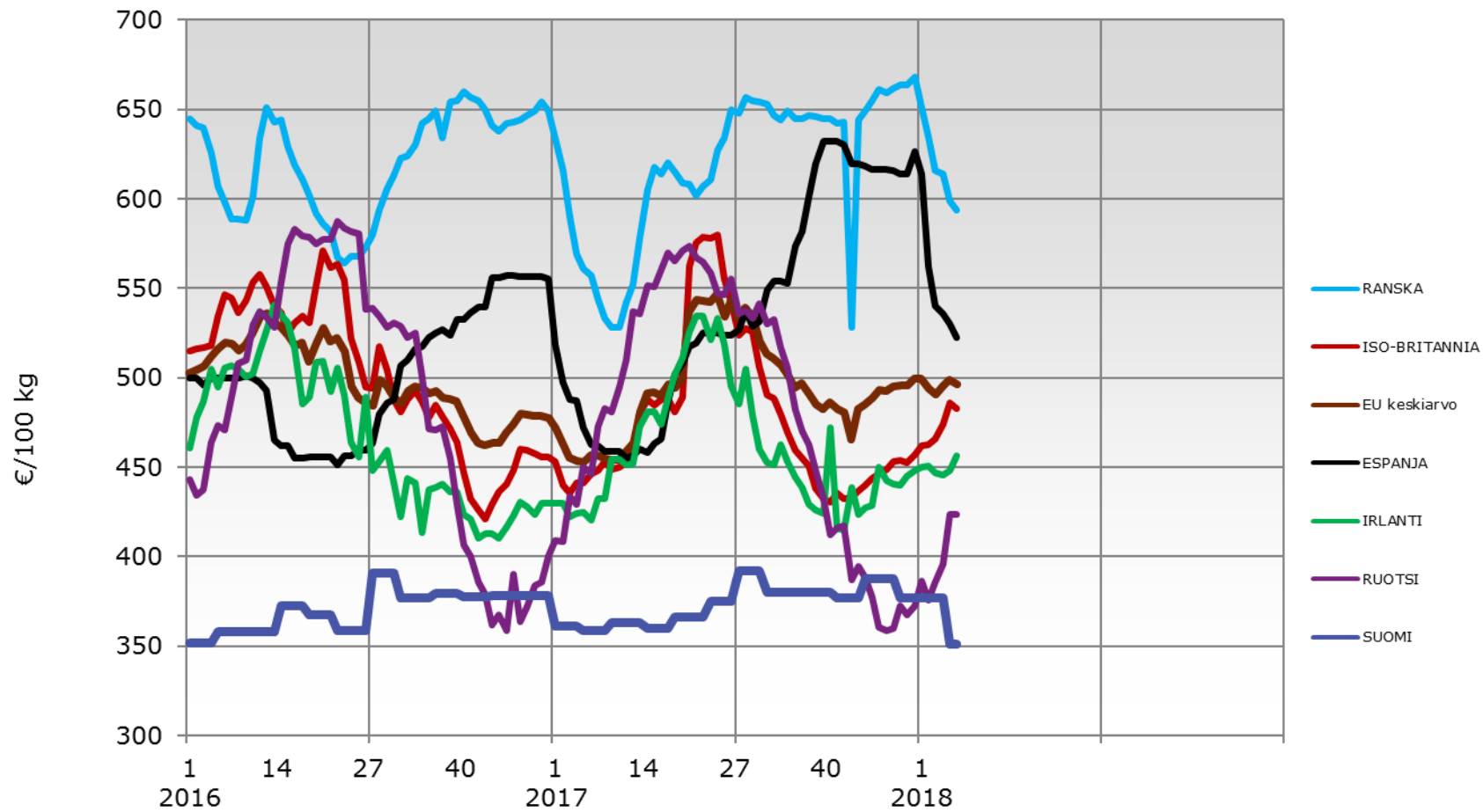
Tuottajahinta Lehmä P2 luokka

hinnat sisältävät kuljetuskustannuksen

Lähde: Euroopan komissio

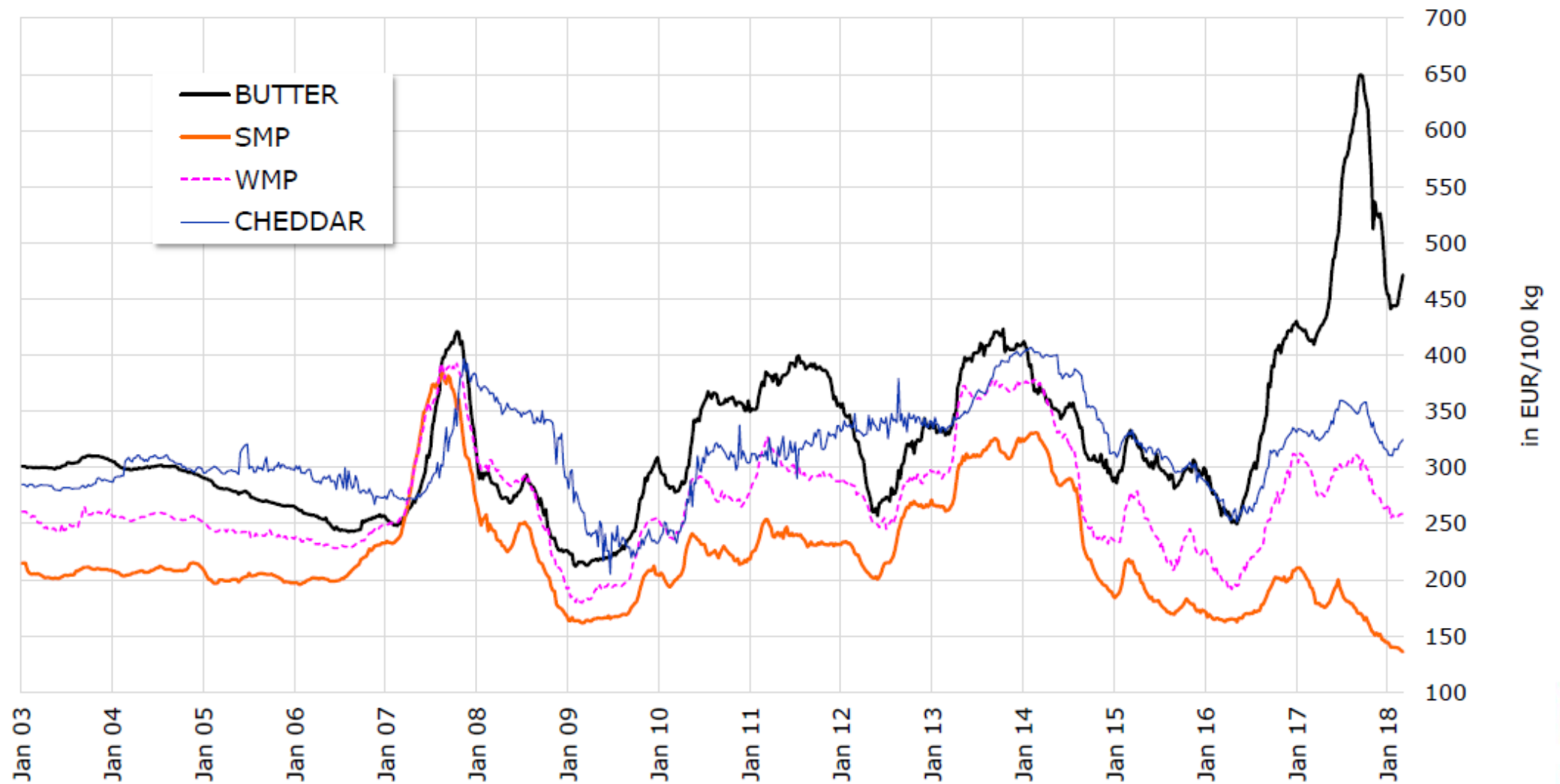
LAMPAAN TUOTTAJAHINTA

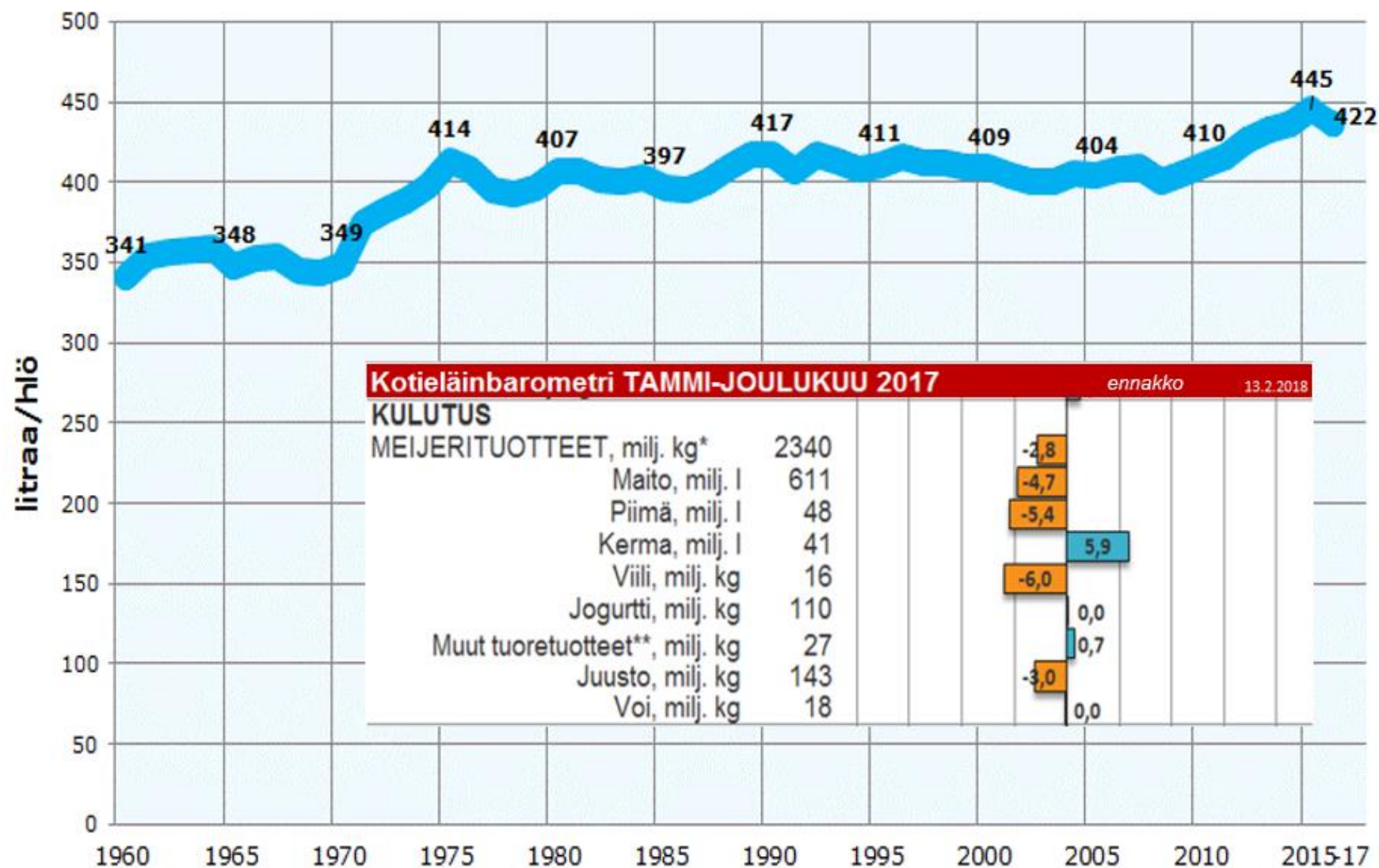
Lähde: Euroopan komissio

EU Dairy Quotations

(EU Average Prices based on MS communication and weighted by production)

Maitotuotteiden kulutus henkeä kohden - maidoksi muunnettuna

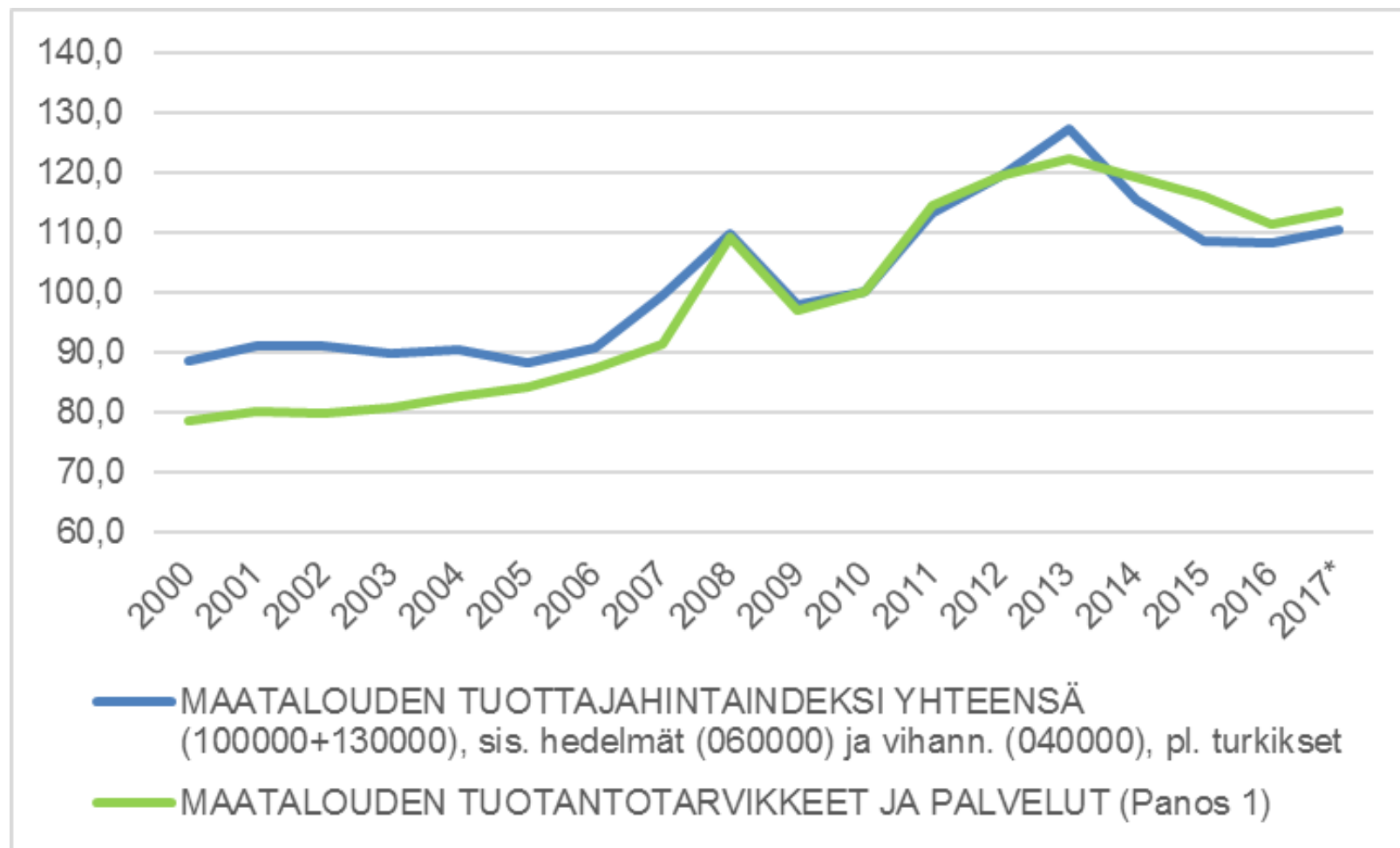

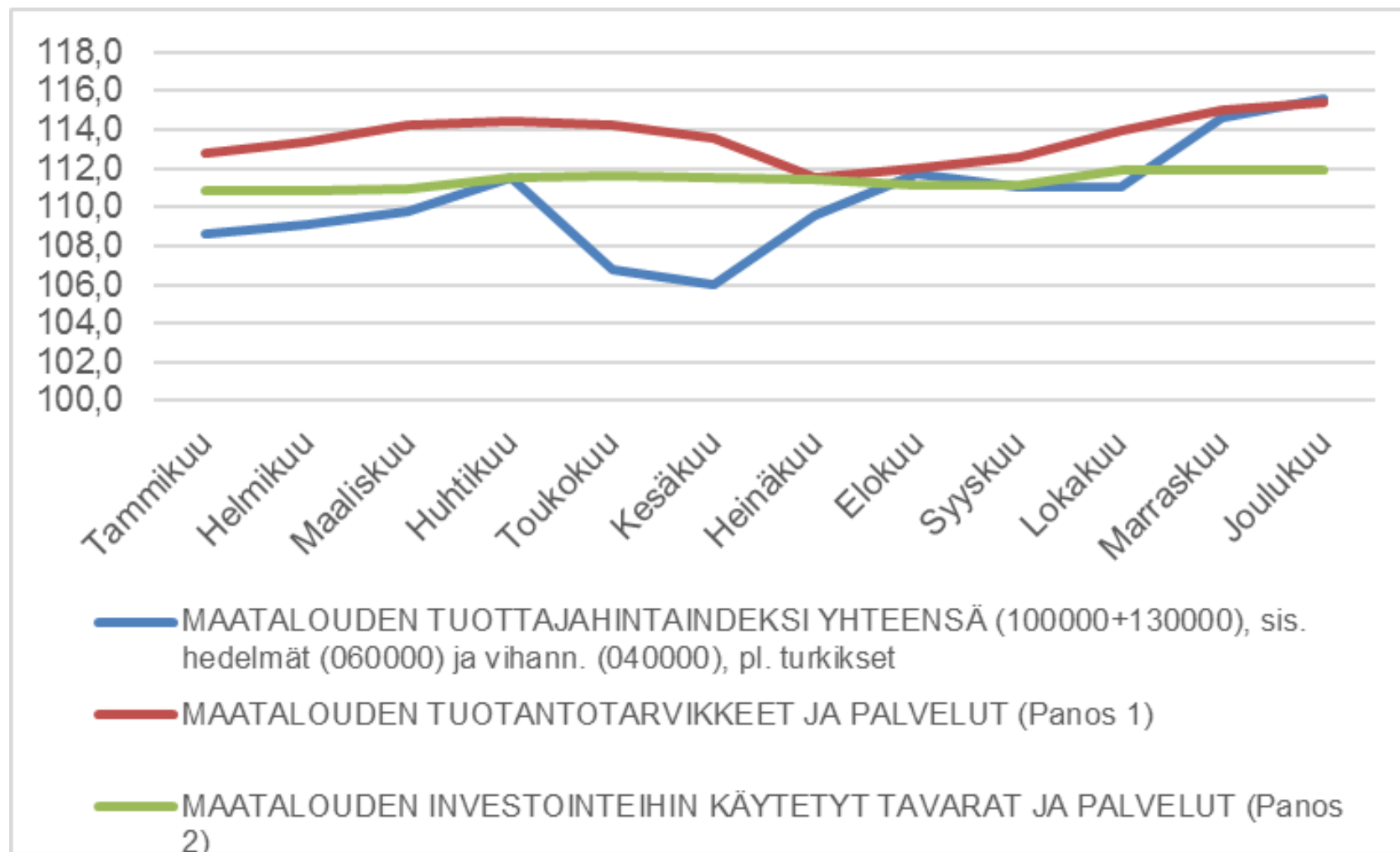
Peruna

- Ruokaperunan sato jäi kesän sääolojen takia hiukan keskivertovuotta heikommaksi
- Ruokaperunan kysyntä on hyvä
- Länsi-Euroopan päätuotantomaissa sato muodostui hyväksi ja erityisesti sopimuksettomien perunaerien hinnat ovat olleet alhaiset
- Ruokaperunan hinta on kahden edelliskauden puolivälissä, verottomana 18-19 euroa/100 kg nettokiloille
- Sekä vienti että tuonti ovat olleet normaalilla tasolla

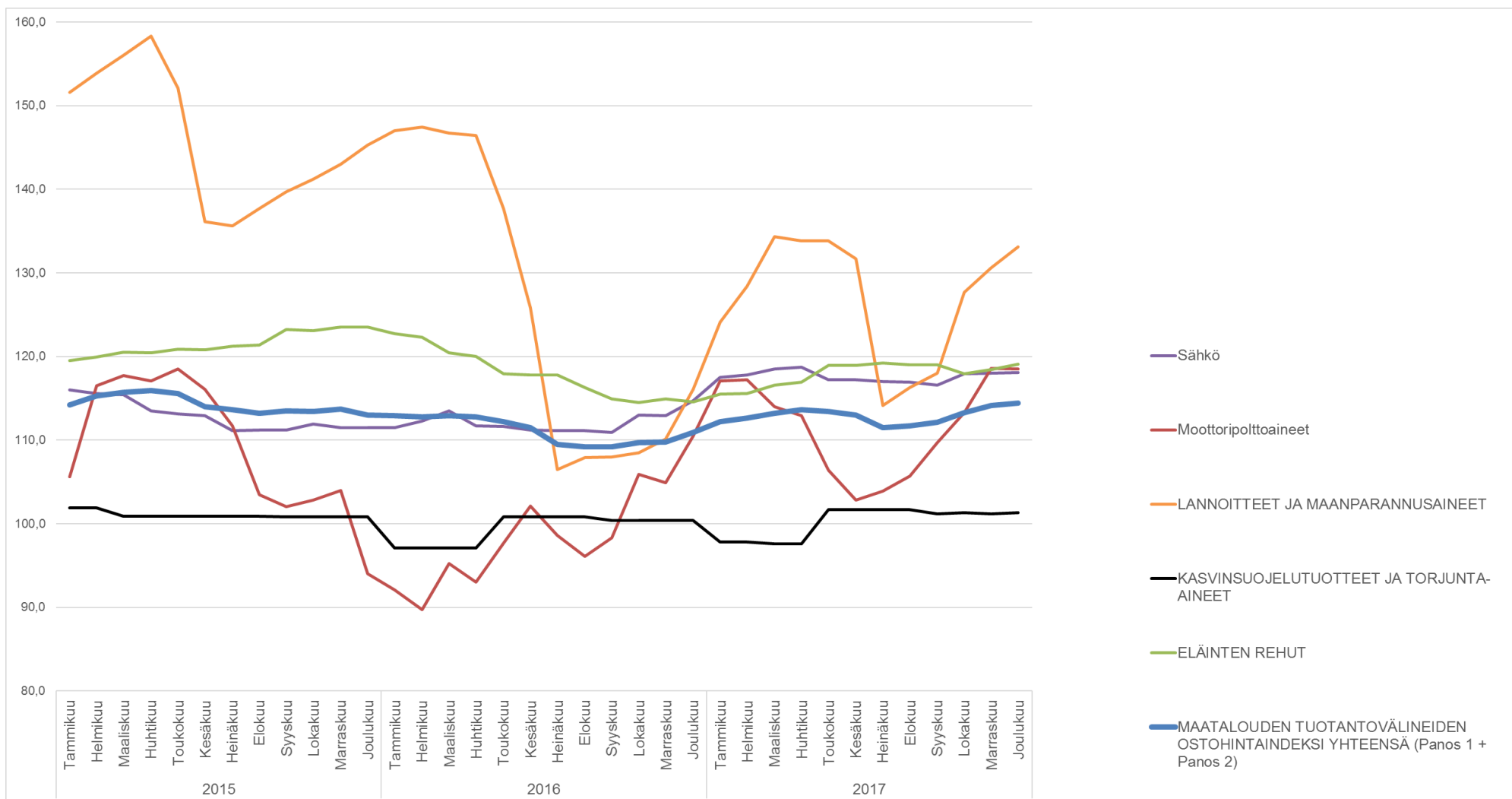
Maatalouden tuottajahintaindeksi ja tuotantovälineiden ostohintaindeksi (Tilastokeskus)

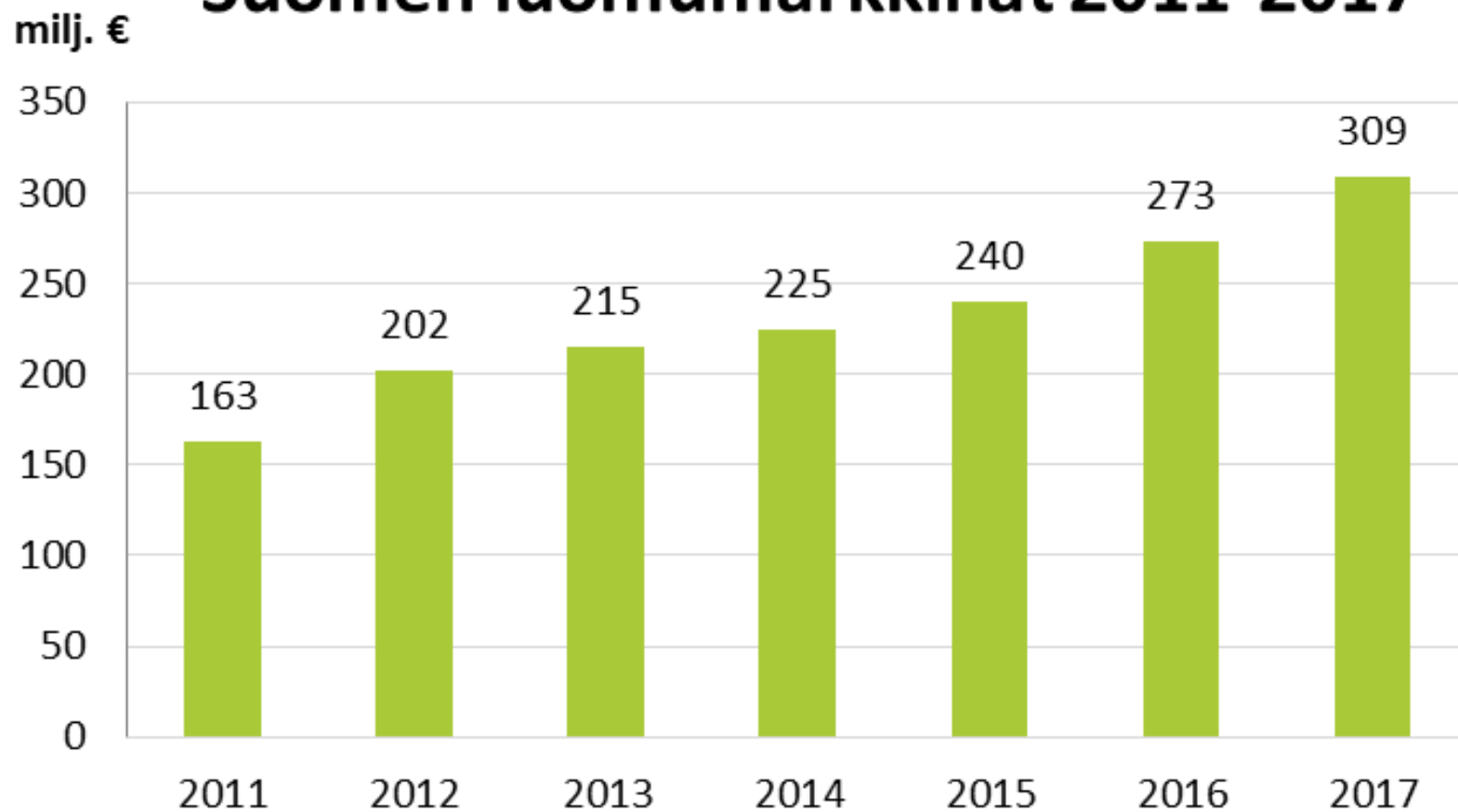
Tuottajahintaindeksi ja tuotantovälineiden ostohintaindeksit vuonna 2017

Maatalouden tuotantovälineiden ostohintaindeksejä (Tilastokeskus)

Suomen luomumarkkinat 2011-2017

Lähde: ProLuomu

Ruuan arvostuskampanja by MMM

<http://mmm.fi/laheltaparempaa>

- arvostuskampanja pyrkii lisäämään suomalaisten tietoisuutta ruuan alkuperän merkityksestä ja kertoo, kuinka ruoka tuotetaan meillä Suomessa.
- kampanjassa seurataan eri puolilla maata sijaitsevien maatilojen kautta nykyaikaista suomalaista ruuantuotantoa ja etsitään vastauksia sille, miksi suomalaisen ruuan sanotaan olevan maailman puhtainta, vastuullisesti tuotettua ja jäljitettävää
- Voit seurata ja osallistua kampanjaan [Twitterissä](#), [Facebookissa](#) ja [Instagramissa](#) aihetunnisteella #läheltäparempaa ja ruotsiksi #bramatväxernära.

Ruuan alkuperäasiaa:

EU:n elintarviketietoasetus 1169/2011

- EU:ssa on meneillään elintarviketietoasetuksen (1169/2011) elintarvikkeiden alkuperän ilmoittamista koskeva implementointi.
- Ehdotus elintarvikkeen pääainesosan alkuperämaan ilmoittamista koskevaksi täytäntöönpanoasetusehdotukseksi oli julkisessa kuulemisessa 4.1.-1.2.2018.
- Kommentteja oli tullut EU:lle yhteensä 143 erilaisten sidosryhmien esittäminä.
- Karkeasti voi todeta:
 - kuluttajia ja tuottajia edustavat tahot pitivät ehdotusta liian löysänä
 - teollisuutta ja kauppaa edustavat tahot eräiltä osin liian tiukkana
- MTK seuraa tilannetta ja vaatii jatkossakin nykyistä parempaa lainsäädäntöä alkuperän selventämiseksi.

Ruuan alkuperäasiaa:

Kansallinen asetus maidon/lihan alkuperämaan ilmoittamista kuluttajalle

- Asetus säättää elintarvikkeen ainesosana käytetyn **lihan** alkuperämaan, **maidon** alkuperämaan sekä **maitotuotteiden ainesosana käytetyn maidon** alkuperämaan ilmoittamiseen loppukuluttajalle tai suurtaloudelle valmiiksi pakatuissa elintarvikkeissa, joita on **valmistettu Suomessa**.
- Ei koske tuontituotteita!

Säädöksen nimi: MMM:n asetus eräiden elintarvikkeiden alkuperämaan ilmoittamisesta

Säädöksen numero: 218/2017

Säädöksen voimssaolo: 1.6.2017 - 31.5.2019

<https://www.evira.fi/elintarvikkeet/valmistus-ja-myynti/elintarvikkeista-annettavat-tiedot/pakkausmerkinnat/alkuperamerkinnat/>

Ruuan alkuperäasiaa: Ravintolaruuan alkuperän ilmoittaminen

- Suomi notifioi marraskuussa ravintolaruoan alkuperän (liha/kala) ilmoittamista koskevan kansallisen asetuksen.
- Tavoitteena oli saada lihan ja kalan alkuperä esiin ravintoloissa/ruokapalveluissa.
- Komissio palautti asetuksen uudelleen valmisteluun – Suomen on perusteltava paremmin alkuperän ja laadun välinen yhteys. Asia on työn alla MMM:ssä.

Menestystä
maalle

Elintarvikemarkkinalaki

Aikataulu

- MMM:n työryhmän työ tehty 31.1.2018
- Jatko virkamiestyönä
- Lausunnoille keväällä
- Voimaan 1.1.2019

Elintarvikemarkkinavaltuutettu

- Valvoo
 - Kirjallisuusvaatimusta
 - Sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetuin lain noudattamista, jos **maataloustuottaja tai elintarviketeollisuus on myyjänä** ja **ostajana on elintarviketeollisuus tai tukku- tai vähittäiskauppa.**
- Mara ei ole mukana

Elintarvikemarkkinavaltuutettu (2)

- Voi antaa suosituksia, lausuntoja ja ehdotuksia
- Neuvottelu
- Huomautus (kirjallisuusvaatimuksesta)
- Julkinen varoitus (kirjallisuusvaatimuksesta)
- Tietojensaantioikeus (uhkasakko)
- Asian saattaminen markkinatuomioistuimen ratkaistavaksi

Miten asiat saatetaan käsiteltäväksi

- sopimuksen osapuoli;
- toimija, johon sopimusehdon käyttö tai sopimuskäytännön soveltaminen kohdistuu tai jonka toimintaa se saattaa vahingoittaa; tai
- elinkeinonharjoittajien etujen valvomiseksi toimiva rekisteröity yhdistys.

Elintarvikemarkkinavaltuutettu voi ottaa 3 tai 4 § :ssä tarkoitetun asian käsiteltäväksi **myös oma-aloitteisesti**, jos kyse on elintarvikeketjun toimivuuden kannalta merkittävästä asiasta.

Kohtuuton

Elinkeinonharjoittajien välisissä elintarvikkeiden tai maataloustuotteiden kauppaa koskevissa sopimuksissa ei saa käyttää ehtoa tai soveltaa käytäntöä, joka on sopimuksissa toisena osapuolena olevien elinkeinonharjoittajien kannalta **kohtuuton** ottaen huomioon toisena osapuolena olevien elinkeinonharjoittajien heikommasta asemasta johtuva suojan tarve ja muut asiaan vaikuttavat seikat.

Kiellosta käyttää elinkeinotoiminnassa hyvän liiketavan vastaista tai muutoin toisen elinkeinonharjoittajan kannalta sopimatonta menettelyä säädetään sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain (1061/1978) 1 § :ssä.

Menestystä
maalle

Tuottajaorganisaatio

Tuottajaorganisaatiot

- **Pakolliset jäsenvaltiolle ainoastaan Hevi-puolella ja maidolle.**
- Pyritään vahvistamaan maataloustuottajien heikkoa asemaa elintarvikeketjussa ja lisäämään maataloustuotteiden markkinoiden vakautta. Tarkoitus on edistää elintarviketuotannon kannattavuutta ja laatua sekä täten myös kuluttajien mahdollisuuksia valita erilaisten tuotteiden välillä

Määritelmiä

- **Tuottajaorganisaatio** on tuottajien perustama tuottajien yhteenliittymä (horisontaalinen)
- Huolehtii mm. tarjonnan keskittämisestä ja täten vahvistaa tuottajien asemaa
- Tuottajien aloitteesta
- Pyrkivät tiettyyn päämäärään

Omnibus

- Voimaan 1.1.2018
- Kaikille tuotteille
- Samassa TO:ssa voi olla monta tuotetta
- Yksi näistä - yhteinen jalostaminen tai jakelu, yhteiset pakkaukset tai myynninedistäminen, laadunvalvonta, jätehuolto, yhteiset tuotantopanosten hankinnat, muut yhteiset palvelutoimet.

Omnibus (2)

Hyväksytty TO voi suunnitella tuotantoa, optimoida tuotantokustannuksia, saattaa markkinoille maataloustuotteita ja neuvotella maataloustuotteiden tarjontaa koskevia sopimuksia jäsentensä puolesta niiden kokonaistuotannon tai tuotannon osan osalta.

KKV

- Voi kieltää, jos **välttämätöntä kilpailun estämisen ehkäisemiseksi**.
 - SEUT 39: "taata kohtuulliset kuluttajahinnat"
- TO voi pyytää komissiolta lausunnon ja komission on vastattava neljän kuukauden kuluessa täydellisen pyynnön vastaanottamisesta

Osuuskunta ja tuottajaorganisaatio

- Osuuskunta voi tehdä osittain samoja asioita kuin tuottajaorganisaatio.
- Osuuskunnan jäsenet **eivät kuitenkaan saa sopia keskenään määristä ja tuotteista sitovasti**, koska silloin se on kartelli
 - > tuottajaorganisaatio antaa tuottajille osittain uusia mahdollisuuksia
- Osuuskunta sinällään voi toimia tuottajaorganisaationa
- Jos osuuskunta haluaa toimia tuottajaorganisaationa, sen on tehtävä hakemus ja täytettävä kaikki ehdot -> hyväksytty tuottajaorganisaatio

Viljatori.fi

SÄHKÖINEN VILJAKAUPPAKKA

VISIO

Luoda viljakaupan uudenlainen mahdollistaja, joka kehittää, tehostaa ja uudistaa viljakauppaa Suomessa ja valituilla muilla markkina-alueilla sekä tuottaa alan toimijoille uudenlaisia liiketoimintamahdollisuuksia.

TAVOITTEET

- Kaupan **transaktiokustannusten alentaminen**
 - **Markkinoiden toiminnan parantaminen:** erilaisten viljaerien saatavuuden varmistaminen sekä yleisesti että erilaisissa kysynnän muutoksissa
 - Ajantasaisen, yhteisen **markkinatiedon saannin parantaminen**
 - **Sopimusviljelyn kehittäminen** ja viljelysopimusten parempi hallinta
 - Viljaerien **jäljitettävyyden** parantaminen
 - **Avoimet rajapinnat** mahdollistavat eri toimijoiden uusien palveluiden kehittämisen yhteisen alustan päälle
- ➔ **Kotimaisen elintarvikearvoketjun kilpailukyvyn parantaminen ja kotimaisten elintarvikkeiden myynnin edistäminen**

VILJATORI.FI

- Kauppapaikan toteuttajaksi on perustettu **Suomen Viljakauppa Oy**
- Samassa ekosysteemissä vilja-alan keskeiset toimijat eli **myyjät, ostajat, logistiikka, laboratoriot, rahoitus, ...**
- Tavoitteena tarjota kaupankäyntialusta kaikkiin erityyppisiin käyttötarkoituksiin: rehuviljaa, leipäviljaa jne.
- Myös öljykasvit
- **Viljatori on kaikille avoin:**
 - Kaikki tuottajat, viljelijärenkaat, tukkurit jne. voivat liittyä myyjiksi
 - Viljaa käyttävä teollisuus, kotieläintilat, tukkurit jne. voivat liittyä ostajiksi
- Yhtiö saa tulonsa kaupankäyntimaksuista, ei liittymismaksuja
- **Maksut käytetään kauppapaikan pyörittämiseen ja kehittämiseen**

Sopimuskauppa

Tarjouskauppa

